BEVORDERING VAN OUDHEIDKUNDIG ONDERZOEK IN FRANSCH ACHTER-INDIË

DOOR

Dr. H. KERN.

Sedert het Fransch gezag zich in 't Oostelijk deel van Achter-Indië heeft uitgebreid, hebben Fransche onderzoekers zich hoogst verdienstelijk gemaakt door de wetenschap met de uitkomsten van hun werkzaamheid te verrijken. Vooral in Cambodja, het oude gebied der Khmers, hebben de Fransche geleerden een vruchtbaar veld voor archaeologische en taalkundige nasporingen gevonden, en wat daar aan 't licht is gekomen, heeft een nieuw hoofdstuk toegevoegd aan de geschiedenis der Indische beschaving, zooals deze zich ontwikkeld heeft in streken waar Indiërs zich vestigden onder volken van een ander ras. Men kan zonder overdrijving zeggen, dat de verrassende ontdekkingen in Cambodja in belangrijkheid niet achterstaan bij welke andere bijdrage ook op het gebied der Indische oudheidkunde en men mag er bijvoegen dat, zoo de getuigen van een ver verleden in den vorm van bouwwerken en inscripties tot ons eene verstaanbare taal spreken, wij zulks te danken hebben voornamelijk aan de vereenigde pogingen van Fransche geleerden, zooals Aymonier, Bergaigne en Barth.

Doch hoeveel er reeds gedaan is, er blijft nog ontzaggelijk veel te doen over. Dat heeft de Fransche regeering van Indo-china te recht begrepen en daarom besloot zij tot de vestiging van eene blijvende zending, welke ten doel heeft de taal- en oudheidkundige studie van Indo-China en naburige Oost-Aziatische gewesten. Aan dat besluit is onlangs uitvoering gegeven; de bedoelde zending, ender den naam van *Mission archéologique d'Indo-Chine* is tot stand gekomen en aan 't hoofd daarvan geplaatst de Heer Louis Finot, die zich door meerdere geschriften als bekwaam en degelijk kenner van 't Sanskrit heeft doen kennen.

Het doel van de instelling, zooals die omschreven is in 't door den Gouverneur-Generaal vastgestelde reglement van 15 December 1898, luidt als volgt:

1°. De travailler à l'exploration archéologique et philologique de la presqu'île indo-chinoise, de favoriser par tous les moyens la connaissance de son histoire, de ses monuments, de ses idiomes;

2°. De contribuer à l'étude érudite des régions et des civilisations voisines, Inde, Chine, Malaisie, etc.

Aan 't hoofd der Missie staat een Directeur, die door den Gouverneur-Generaal benoemd wordt op voordracht van de Académie des Inscriptions. Hij wordt voor zes jaar benoemd, doch kan na afloop van dien termijn herbenoemd worden. Hij heeft tot taak: het voorzitterschap te bekleeden en zelf deel te nemen aan 't onderwijs, hetwelk cursussen van Sanskrit en Pâli en van practische archaeologie zal omvatten; hij heeft Europeesche of inlandsche leerlingen te vormen tot goed onderlegde medearbeiders voor 't archaeologische werk. Voorts heett hij het toezicht over de studiën en werkzaamheden der pensionnaires. Hiertoe zijn benoembaar, op voordracht der Académie des Inscriptions, jonge lieden, Franschen, die zich willen wijden aan de studie van Indië of de landen van Oostazië, of wel geleerden wier studie een verblijf in 't Oosten wenschelijk maakt. Deze personen worden ten minste voor een jaar aan de Missie verbonden; op voorstel van den Directeur en volgens oordeel van de Académie kan die termijn verlengd worden. Uit een bijzonder fonds ten laste der Missie worden zij in 't bezit gesteld van reisbeurzen, waardoor zij voor korter of langer tijd, naar gelang van omstandigheden, in een of ander land van 't Oosten ten behoeve van hun studie zullen kunnen verblijven.

De Directeur is gehouden ieder jaar aan den Gouverneur-Generaal een uitvoerig verslag in te dienen omtrent de werkzaamheden der Missie, hare reeds verschenen of voorgenomen publicaties, de werkzaamheid der pensionnaires en in 't algemeen omtrent alles wat den wetenschappelijken vooruitgang der instelling aanbelangt. Dit verslag wordt door den Gouverneur-Generaal medegedeeld aan de Académie des Inscriptions door tusschenkomst van den Minister van Onderwijs.

Dit zijn de voornaamste bepalingen van het Reglement. Vergelijkt men de wijze waarop het Fransche bewind de belangen van het wetenschappelijk onderzoek in de overzeesche bezittingen behartigt, met het stelsel, of beter gezegd het gebrek aan eenig stelsel, dat in onze Oost heerscht, dan ziet men hoeveel practischer en ernstiger de Franschen zijn dan de Hollanders, die zich gewoonlijk voor heel praktisch houden zonder het te wezen. Men heeft in der tijd, bij de hervorming van 't Hooger Onderwijs hier te lande een Doctoraat ingesteld in de Talen en Letterkunde van den Indischen Archipel, met de bedoeling jonge geleerden te

kweken, die, uitgerust met de noodige kundigheden en in 't algemeen wetenschappelijk ontwikkeld, in Nederlandsch Indië een werkring zouden vinden, waarin zij zich konden onderscheiden en verdienstelijk maken jegens de wetenschap, in 't belang en ter eere van hun vaderland. Nu, in den loop van 22 jaren zijn er drie Doctoren in bovengenoemde vakken uitgezonden en is aan ieder hunner een slecht omschreven werkring aangewezen, zonder dat tusschen hun werkzaamheden eenig verband werd gebracht en zonder eenig toezicht van bevoegde personen op hetgeen geleverd werd. Indien er desondanks nuttig werk is geleverd, dan pleit dat voor den ijver en de bekwaamheid dier ambtenaren, maar is het niet te danken aan de belangstelling der regeering. De Franschen begrijpen, dat wil men bij wetenschappelijke instellingen uitkomsten verkrijgen, evenredig aan de geldelijke opofferingen die men zich daarvoor getroost, een vaste, en tevens rekbare regeling noodig is, waardoor onderlinge samenwerking tot bereiking van het gemeenschappelijk doel verzekerd wordt. In Frankrijk en de Koloniën toont men ook te begrijpen dat eene regeering zich niet verlaagt door het advies in te winnen van lichamen zooals de Académie, en dat komt daar van daan, dat de Franschman de eer van zijn vaderland liefheeft, en trotsch is op ieder die den roem van zijn land kan verhoogen, zoodat de hoogstgeplaatste het niet beneden zich acht naar welmeenenden raad te luisteren, al komt die ook van personen die in 't raderwerk van den Staat niets beteekenen.

Meermalen is hier te lande, o. a. nog onlangs in 't Aardrijkskundig Genootschap door bevoegde personen de wenschelijkheid betoogd dat men nu eindelijk eens overga tot eene oudheidkundige opneming van Java. Ik help het hun wenschen, maar geloof tevens dat er eene regeling kon ontworpen worden waardoor en de archaeologie en de taalkunde tot hun recht kunnen komen. Eene instelling naar 't voorbeeld der Mission d'Indo-Chine behoeft weinig of in 't geheel niet meer geld te kosten dan thans door de Indische regeering aan hare ambtenaren voor de talen en aan woordenboeken enz. besteed wordt. De hoofdzaak is eene goede organisatie.

In hoeverre de instelling der Missie aan de van haar gekoesterde verwachtingen zal beantwoorden, kan alleen de tijd leeren. De Directeur Finot bevindt zich reeds te Saigon en heeft zijne betrekking aanvaard. Aanvankelijk zal zijne taak meer daarin bestaan dat hij zijne eigene studiën voortzet en uitbreidt dan in 't dirigeren. In een aan mij gericht schrijven deelt hij mij mede dat hij weldra

naar Cambodja zou reizen ten einde daar ter plaatse de landstaal, het Cambodjasch, te leeren en de Khmersche monumenten van 't binnenland te bestudeeren. Daarna is hij voornemens over land Annam te bereiken, dan Tongkin en zoo mogelijk Laos door te trekken en na een jaar den tocht te eindigen in Angkor. De tocht die hier in hoofdtrekken is aangeduid, heeft ten doel eene algemeene opname van 't geheele gebied waarover 't Fransche gezag zich uitstrekt. De werken die Finot met behulp van zijne medewerkers hoopt tot stand te brengen zijn, in de eerste plaats: een inventaris van de Cambodjasche litteratuur; ten tweede: eene uitgave van de voornaamste Cambodjasche teksten; ten derde: de inscripties in de Khmertaal.

Wat er buiten het Khmergebied te doen valt en aan anderen dan den Directeur zelven zal dienen opgedragen te worden, is de studie van de taal- en volkenkunde van de Thai's in Tongkin en der Tjam's tusschen Annam en Siam. De wilde volksstammen, zooals de Moï's, enz. kunnen een vruchtbaar veld van onderzoek opleveren voor ethnografen.

De studie van het Chineesch is wegens de nauwe betrekkingen waarin Achter-Indië tot China steeds gestaan heeft, onontbeerlijk. Finot hoopt tegen 't einde des jaars in een bekwamen jongen Sino-loog, Pelliot, een krachtigen medewerker te vinden in de veelomvattende taak der Missie.

Het behoeft niet uitdrukkelijk verzekerd te worden dat wij de uitkomsten van de onderzoekingen der Fransche geleerden met groote belangstelling te gemoet zien en van harte wenschen dat het werk der Missie in alle opzichten moge gedijen. Wij wenschen zulks èn voor hen èn voor ons zelven, omdat er, ten gevolge van 't nauwe verband tusschen de beschaving van Indo-China en die van den Indischen Archipel, menig punt in de ontwikkelingsgeschiedenis van Indonesië in 't algemeen en van Java in 't bijzonder, dat nu nog duister is, van gindtche oorden licht zal ontvangen. Omgekeerd zal kennis van de oude toestanden op Java licht kunnen verepreiden over de geschiedenis van Indo-China. Hiervan is Finot zich volkomen bewust; hij heeft zich reeds in verbinding gesteld met Dr. Brandes, en het is zijn voornemen in den loop van het volgende jaar eene reis naar Java te ondernemen. Hij kan verzekerd zijn daar met open armen ontvangen te zullen worden en in Dr. Brandes iemand te vinden, wiens rijke schat van kennis hem ten dienste zal staan.